

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL
Dyddiad:	1 Rhagfyr, 2015
Pwnc:	Panel Canlyniad Sgrwtini: Gwaredu Asedau – ADRODDIAD TERFYNOL
Aelod(au) Portffolio:	Cynghorydd J Arwel Roberts
Pennaeth Gwasanaeth:	Dim yn berthnasol
Awdur yr Adroddiad: Rhif Ffôn: E-bost:	Panel Canlyniad Sgrwtini o'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol dan ofal: Anwen Davies, Rheolwr Sgrwtini Dros Dro AnwenDavies@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	Dim yn berthnasol

A – Argymhelliad/Argymhellion a Rheswm/Rhesymau
<p>1. CEFNDIR</p> <p>1.1 Tra'n ystyried adroddiad gan y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) Dros Dro ar fonitro cyllideb 2014/15, bu i'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol¹ benderfynu sefydlu panel i edrych ar yr agwedd tuag at gael gwared o'r portfolio mân-ddaliadau ac asedau eraill. Mynegwyd pryderon yn neilltuol am y broses o werthu asedau – gan gyfeirio'n benodol at y ffaith nad oedd yr Awdurdod efallai'n gwerthu asedau'n ddigon cyflym;</p> <p>1.2 Cychwynnodd y Panel ar ei waith ddechrau mis Gorffennaf, 2015. Y bu oedi sylweddol cyn i'r Panel gynnull am y tro cyntaf oherwydd cyfuniad o ffactorau gwahanol. Gwelwyd yr angen i ohirio dau gyfarfod o'r Panel a oedd wedi'u rhaglennu i'w cynnal ar 13/10/14 a 18/12/15 oherwydd nifer sylweddol o ymddiheuriadau. Teg dweud i absenoldeb salwch yn yr Uned Gwasanaethau Democrataidd hefyd ddylanwadu ar yr amserlen a chynnydd gyda'r ffrwd gwaith hwn.</p> <p>2. METHODOLEG, SGÔP AC AMCANION</p> <p>2.1 Methodoleg – 'roedd yr adolygiad wedi'i strwythuro'n unol â fframwaith polisi'r Awdurdod² a oedd yn cynnwys ddatblygu cynllun prosiect sgrwtini gan ddefnyddio rhai elfennau'r methodoleg Rheoli Prosiect <i>PRINCE 2</i> er mwyn atgyfnerthu cadernid i strwythur yr adolygiad gan y Panel. Cafwyd cyfanswm o 9 gyfarfod o'r Panel dros gyfnod o 4 mis (Gorffennaf – Tachwedd, 2015);</p>

¹ Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol yn ei gyfarfod a gynhaliwyd ar 1 Medi, 2014

² Y Llawlyfr Sgrwtini i Aelodau

2.2 **Mewnbynnau** - cafwyd mewnbynnau gan y swyddogion a ganlyn yn ystod yr adolygiad:

- Pennaeth Gwasanaeth (Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo);
- Prif Swyddog Prisio;
- Pennaeth Swyddogaeth (Trawsnewid);
- Rheolydd Trawsnewid Asedau Corfforaethol;
- Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adain 151 Dros Dro;
- Rheolwr Gwasanaethau Cyfrifeg;
- Rheolwr Gwasanaeth Refeniw a Budd-daliadau.

2.3 **Sgôp ac Amcanion** – aeth y Panel ati i edrych mewn mwy o fanylder ar drefniadau gwaredu asedau'r Cyngor drwy ganolbwyntio ar:

- Drefniadau cyfredol yr Awdurdod o waredu asedau;
- Adolygu Rhaglen Ddatblygu 5 mlynedd Mân-ddaliadau'r Cyngor (o Haf, 2016 ymlaen);
- Achos Busnes Gweithio'n Gallach: darnau perthnasol i waredu asedau;
- Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol drafft ar gyfer Tiroedd ac Adeiladau.

2.4 **Aelodaeth y Panel:**

- Cyng R Meirion Jones (Cadeirydd), Llinos Medi Huws, Jim Evans a Raymond Jones;
- Dewi R Williams, Pennaeth Gwasanaeth (Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo);
- T Dylan Edwards, Prif Swyddog Prisio;
- Anwen Davies, Rheolwr Sgriwtini Dros Dro.

2.5 **Sylwadau Ychwanegol gan y Panel:** wrth adlewyrchu'n ôl ar daith y 4 mis diwethaf, nododd Aelodau'r Panel rai sylwadau'n eu cyfarfod olaf (11/11/15):

- Er yn llawn gwerthfawrogi fod yna gryn ddyblygu rhwng cynnwys cofnodion cyfarfodydd y Panel a'r adroddiad terfynol, 'roedd hi'n ddymuniad clir gan yr Aelodau Etholedig i'w cynnwys fel atodiad i'r adroddiad pan y cyhoeddir ef ar safle we'r Cyngor ddiwedd y flwyddyn galendr. Nododd yr Aelodau mai'r tro hwn yn unig y dylid gweithredu yn y modd hwn er mwyn amlygu'r llwyth gwaith a thystiola'n uniongyrchol gwerth ychwanegol y swyddogaeth Sgriwtini i brosesau gwneud penderfyniadau a datblygu polisi'r Cyngor;
- Dylai'r adroddiad amgaeedig gan y Panel Sgriwtini Gwaredu Asedau osod sylfaen a chynsail i batrwm gwaith, mewnbynnau a fformat cyflwyno adroddiadau terfynol ar gyfer paneli sgrwtini eraill y Cyngor i'r dyfodol;
- 'Roedd bwriad gan y Panel i ail ymgynnull ymhen 9 mis (Medi, 2016) er mwyn monitro cynnydd gyda'r gwaith o ddiwygio'r Ddogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau a hefyd edrych ar y Rhaglen Ddatblygu ar gyfer Mân-ddaliadau'r Cyngor.

3. CASGLIADAU AC ARGYMELLION YR ADRODDIAD

Daeth y Panel i 6 prif gasgliad:

- 3.1 **CASGLIAD 1:** Yr angen i sicrhau Dogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau cyfredol fel sylfaen gadarn i waith y Cyngor;
- 3.2 **CASGLIAD 2:** Pwysigrwydd sicrhau trefn o adrodd rheolaidd gan y Swyddogaeth Gyllid ar ddyledion rhenti a materion cysylltiedig;
- 3.3 **CASGLIAD 3:** Yr angen i sicrhau estyniad i'r Rhaglen Ddatblygu ar gyfer yr ystad Mân-ddaliadau ym merchnogaeth y Cyngor;
- 3.4 **CASGLIAD 4:** Cydnad cyfraniad elfennau asedau'r ffrwd gwaith Gweithio'n Gallach at waredu asedau;
- 3.5 **CASGLIAD 5:** Yr angen am graffu cyn-penderfyniad ar y Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol drafft ar gyfer Tiroedd ac Adeiladau (cyn ystyriaeth gan y Pwyllgor Gwaith);
- 3.6 **CASGLIAD 6:** Archwiliad o restr eiddo/asedau'r Awdurdod i graffu gweithrediad y Polisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau.

Mae'r Adroddiad Terfynol ynghlwm (ATODIAD 1) yn manylu ar ystyriaethau a sylwadau'r Panel ynghyd â'r 25 argymhelliad unigol a gytunwyd gan y Panel.

4. AMSERLEN AR GYFER Y CERRIG MILLTIR YN WEDDILL I'R BROSES

DYDDIAD	CARREG FILLTIR
14/12/15	Pwyllgor Gwaith – derbyn yr Adroddiad Terfynol gydag argymhelliad i gymeradwyo'r 6 prif gasgliad a'r 25 argymhelliad unigol.
Diwedd Rhagfyr, 2015	Cyhoeddi'r Adroddiad Terfynol – ar safle we'r Cyngor.

5. ARGYMHELLION

Gofynnir i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol (rhiant bwyllgor):

- 5.1 **Gymeradwyo'r Adroddiad Terfynol ynghyd â'i 6 prif gasgliad a'r 25 argymhelliad unigol;**
- 5.2 **Gytuno i gyflwyno'r Adroddiad Terfynol er cymeradwyaeth gan y Pwyllgor Gwaith yn ei gyfarfod ar 14 Rhagfyr, 2015;**
- 5.3 **Gynnwys cofnodion holl gyfarfodydd y Panel Canlyniad Sgriwtini fel atodiad i'r Adroddiad Terfynol pan y cyhoeddir efo ar safle we'r Cyngor ddiwedd y flwyddyn galendr a hynny am y tro hwn yn unig;**
- 5.4 **Gymeradwyo i'r Adroddiad Terfynol hwn osod sylfaen a chynsail i batrwm**

gwaith, mewnbynnau a fformat cyflwyno adroddiadau terfynol ar gyfer paneli sgrwtini eraill y Cyngor i'r dyfodol;

5.5 Nodi bwriad y Panel i ail ymgynnull ymhen 9 mis (Medi, 2016) er mwyn monitro cynnydd gyda'r gwaith o ddiwygio'r Ddogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau a hefyd edrych ar y Rhaglen Ddatblygu ar gyfer Mân-ddaliadau'r Cyngor.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?

Dim yn berthnasol.

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Fel yr amlinellir yn y Rheolau Gweithdrefn Sgrwtini sy'n gynwysiedig yng Nghyfansoddiad y Cyngor.

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydy.

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Dim yn hysbys.

DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Uwch Dim Arweinyddiaeth (UDA) (mandadol)	Rhoddwyd ystyriaeth i Adroddiad Terfynol y Panel Canlyniad Sgrwtini gan yr Uwch Dîm Arweinyddiaeth yn ei gyfarfod ar 23/11/15 a chyflwynwyd y sylwadau a ganlyn: i. Derbyn cynnwys yr adroddiad gan y Panel Canlyniad Sgrwtini. Nodi argymhelliad 6.1 a chefnogi'r Aelodau i ddod i benderfyniad ynglŷn â pha baneli fyddai angen bod yn rhai tasg

		<p>a gorffen a pha rai'n rhai parhaol;</p> <p>ii. CASGLIAD 1: derbyn yr angen i sicrhau Dogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau a oedd yn gyfredol;</p> <p>iii. CASGLIAD 2: byddai sicrhau trefn o adrodd rheolaidd gan y Swyddogaeth Gyllid ar ddyledion rhenti a materion cysylltiedig yn derbyn sylw fel rhan o raglen waith gan swyddogion;</p> <p>iv. CASGLIAD 3: cydnabod i estyniad i'r Rhaglen Ddatblygu ar gyfer yr ystad Mân-ddaliadau gael ei gymeradwyo gan y Pwyllgor Gwaith ar 20/07/15;</p> <p>v. CASGLIAD 4: nodi sylwadau'r Panel ar y ffrwd gwaith Gweithio'n Gallach;</p> <p>vi. CASGLIAD 5: nodi sylwadau'r Panel Sgriwtini ar y Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol drafft ar gyfer Tiroedd ac Adeiladau;</p> <p>vii. CASGLIAD 6: byddai'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth yn edrych ar y ffordd orau i adrodd i Aelodau i'r dyfodol ar waredu asedau.</p>
2	Cyllid / Adran 151 (mandadol)	Cyfranodd y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)/Adain 151 Dros Dro a'r Rheolwr Gwasanaeth Refeniw a Budd-daliadau i Gyfarfod 6 y Panel Canlyniad Sgriwtini (cynhaliwyd ar 29/09/15) ac ymgynghorwyd â hwynt ar gynnwys adroddiad drafft y Panel.
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (mandadol)	
4	Adnoddau Dynol (AD)	Dim yn berthnasol.
5	Eiddo	'Roedd y Pennaeth Gwasanaeth (Prifffyrdd, Gwastraff ac Eiddo) a'r Prif Swyddog Priso'n aelodau craidd y Panel Canlyniad Sgriwtini. Ymgynghorwyd â'r Gwasanaeth ar gynnwys adroddiad drafft y Panel ac adlewyrchwyd eu sylwadau yn Adroddiad Terfynol y Panel.
6	Technoleg Gwybodaeth Cyfathrebu (TGCh)	Dim sylwadau.
7	Sgriwtini	Tra'n ystyried adroddiad gan y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)/A151 Dros Dro ar fonitro'r gyllideb refeniw, bu'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol (01/09/14) sefydlu'r Panel Canlyniad Sgriwtini hwn i edrych ar yr agwedd at gael gwared o'r portffolio mân-

		ddaliadau ac asedau eraill. Mynegwyd pryderon yn neilltuol am y broses o werthu asedau – gan gyfeirio'n benodol at y ffaith nad oedd yr Awdurdod efallai'n gwerthu asedau'n ddigon cyflym.
8	Aelodau Lleol	Dim yn berthnasol.
9	Unrhyw gyrff allanol / arall/eraill	Bu yna ymdrechion sylweddol aflwyddiannus ar ran y Panel Sgriwtini i geisio mewnbwn arbenigol, allanol a di-duedd ar fersiwn gyfredol Dogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau'r Cyngor (cyfeirir at baragraff 3.3.1 o'r Aroddiad Terfynol).

E – Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)		
1	Economaidd	Dim yn berthnasol.
2	Gwrthdodi	Dim yn berthnasol.
3	Trosedd ac Anhrefn	Dim yn berthnasol.
4	Amgylcheddol	Dim yn berthnasol.
5	Cydraddoldebau	Dim yn berthnasol.
6	Cytundebau Canlyniad	Dim yn berthnasol.
7	Arall	Dim yn berthnasol.

F - Atodiadau:
Panel Canlyniad Sgriwtini: Gwaredu Asedau – Adroddiad Terfynol.

FF - Papurau Cefndir (cysylltwch os gwelwch yn dda gydag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):
Cadeirydd y Panel Canlyniad Sgriwtini d/o Anwen Davies, Rheolwr Sgriwtini Dros Dro, Cyngor Sir Ynys Môn, Swyddfeydd y Cyngor, Llangefni. LL77 7TW.

ATODIAD 1

PANEL CANLYNIAD SGRIWTINI: GWAREDU ASEDAU ADRODDIAD TERFYNOL

“It has been identified that a poor fit between service requirements and the property asset from which it is delivered is a risk to the Authority. If the asset does not support service delivery it will detract from the Council’s services to its citizens”

[Public Sector Asset Management Guide to Best Practice]

Uned Sgrwtini Corfforaethol

Tachwedd, 2015

Diolchiadau

Hoffem ddiolch i'r canlynol sydd wedi rhoi o'u hamser yn ystod yr adolygiad hwn. Gwelwyd eu ymgysylltu, cyfranogiad a chyfraniadau llawn yn hwyluso'r dasg dan sylw ac o ganlyniad yn ei gwneud yn bosibl i'r Panel gwblhau'r gwerthusiad oddi mewn i'r amserlen. Hoffem hefyd gydnabod y ffaith i ni gael mynediad pen agored i'r holl ffynonellau data, llenyddiaeth a dogfennau perthnasol ac o ganlyniad yn galluogi adolygiad llawn a chynhwysfawr o elfennau allweddol prosesau a gweithdrefnau gwaredu asedau'r Cyngor:

- Dewi R Williams, Pennaeth Gwasanaeth (Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo);
- T Dylan Edwards, Prif Swyddog Prisio;
- Chris Staddon, Rheolydd Trawsnewid Asedau Corfforaethol;
- Richard Micklewright, Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adain 151 Dros Dro;
- Bethan Hughes Owen, Rheolwr Gwasanaethau Cyfrifeg;
- Geraint H Jones, Rheolwr Gwasanaeth Refeniw a Budd-daliadau.

Pam mae hyn yn bwysig

Cyngorydd R Meirion Jones

Cyflwyniad gan Gadeirydd y Panel

'Rydym oll fel Aelodau a Swyddogion, 'rwy'n siwr, yn gweld pwysigrwydd i'n hasedau a sut maent yn rhan o'r drefn i gyflwyno gwasanaethau.

Cyfeiriaf at y dyfyniad ar dudalen flaen yr adroddiad hwn. Gwnaethom fel Panel Canlyniad Sgriwtini: Gwaredu Asedau, gyda chymorth Swyddogion, ein gorau i wyntyllu gwahanol agweddau'r dyfyniad ac wedi'r dadansoddiad manwl 'rydym yn cyflwyno ein darganfyddiadau yn gasgliadau ac argymhellion. Gobeithiaf fod ein gwaith am gael ei dderbyn gan y Pwyllgor Gwaith i gynorthwyo efo symud Cyngor Sir Ynys Môn yn ei flaen.

Credaf ein bod wedi gwneud gwaith defnyddiol sy'n berthnasol i'r Cynllun Corfforaethol. Wrth ganolbwyntio ar Gwsmeriaid, Dinasyddion a Bro mae'r Cyngor yn addo "... archwilio ansawdd yr adeiladau y mae cwsmeriaid yn derbyn eu gwasanaethau ynddynt, gan anelu at gyrraedd safon gyson ar draws y Cyngor sy'n cyflwyno'r ddelwedd gywir ar gyfer y gwasanaethau sydd ar gael..."¹

Mae Adroddiad Blynyddol Sgriwtini (Mai, 2015) yn cyfeirio at Adroddiad Williams a'r gofyn am .."gydnabod pwysigrwydd a gwerth gwaith craffu wrth wella gwasanaethau i bobl a sefydliadau..." Gwna Adroddiad Williams nifer o ddatganiadau cefnogol i'r drefn graffu gan gynnwys "Rhaid i sefydliadau ystyried craffu fel buddsoddiad i sicrhau gwelliannau ac arbedion yn y dyfodol." Gobeithio bod ein gwaith yn y mater drwy'r adroddiad hwn yn cyfrannu at y "gwerth gwaith" a'r "gwelliannau" hynny.

Fel Cadeirydd, mae'n galonogol derbyn sylw positif a chadarnhaol gan Swyddog ar waith y Panel a hynny cyn diwedd y gwaith a chyn cyhoeddi'r adroddiad terfynol! Dywedwyd bod gwaith y Panel wedi bod yn sbardun i ail gychwyn trefn o gyfarfodydd rheolaidd rhwng Swyddogion Eiddo a Chyllid (gweler Argymhelliad 2.4).

'Rydym fel Panel wedi dod i'r casgliad fod gennym swyddogion sy'n gwneud gwaith mewn ffordd gydwybodol a phroffesiynol ac 'rydym yn ymddiried yn eu gallu a'u proffesiynoldeb.

Hoffwn ddiolch yn ddiffuant i Aelodau'r Panel am eu cyfraniadau mewn amser, ymroddiad a sylwadau ac i Swyddog y Panel am ei gwaith trylwyr ac amserol.

---

¹ Cynllun Corfforaethol Cyngor Sir Ynys Môn 2013-2017

Mynegai o'r Cynnwys

Diolchiadau
Cyflwyniad gan Gadeirydd y Panel

	<i>Tudalen / Page</i>
1. Crynodeb Gweithredol	5
 ADRODDIAD LLAWN Y PANEL	
2. Cefndir	10
3. Methodoleg, Sgôp ac Amcanion	10
4. Casgliadau	12
5. Argymhellion	17
6. Llyfryddiaeth / Papurau Cefndir	21

Atodiad
Cylch Gorchwyl: Panel Canlyniad Sgrïwtini

ATODIAD 1

1. CRYNODEB GWEITHREDOL

1.1 Amcanion a Sgôp yr Adolygiad

Edrych mewn mwy o fanylder ar drefniadau gwaredu asedau'r Cyngor gyda'r deilliannau isod wedi'u datgan gan y Panel i gefnogi eu gwerthusiad:

- i. Polisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau diwygiedig i'r Cyngor;
- ii. Sicrhau trefn o adrodd rheolaidd gan y Swyddogaeth Gyllid ar ddyledion rhenti a materion cysylltiedig;
- iii. Argymell y Cyngor i ymestyn y Rhaglen Ddatblygu Mân-ddaliadau am flwyddyn ychwanegol (gan ddod i derfyn ym Mawrth, 2017);
- iv. Craffu cyn-penderfyniad ar y Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol drafft ar gyfer Tiroedd ac Adeiladau (cyn ystyriaeth gan y Pwyllgor Gwaith).

1.2 Methodoleg/Tystiolaeth/Mewnbynnau a ystyriwyd

Gwelwyd yr adolygiad wedi'i strwythuro'n unol â'r fframwaith polisi'n gynwysiedig yn y Llawlyfr Sgriwtini Aelodau. 'Roedd hyn yn cynnwys cynllun prosiect sgriwtini gan ddefnyddio rhai elfennau'r methodoleg Rheoli Prosiect (*PRINCE2*) er mwyn atgyfnerthu cadernid i strwythur yr adolygiad gan y Panel. Cafwyd cyfanswm o 9 cyfarfod o'r Panel dros gyfnod o 4 mis (rhwng Gorffennaf – Tachwedd, 2015).

1.3 Aelodaeth y Panel Canlyniad Sgriwtini

- Cynghorydd R Meirion Jones (Cadeirydd);
- Cynghorydd Llinos Medi Huws²;
- Cynghorydd Jim Evans;
- Cynghorydd Raymond Jones;
- Dewi Williams, Pennaeth Gwasanaeth (Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo);
- T Dylan Edwards, Prif Swyddog Prisio;
- Anwen Davies, Rheolwr Sgriwtini Corfforaethol Dros Dro.

1.4 Casgliadau

CASGLIAD 1: Yr angen i sicrhau Dogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau cyfredol fel sylfaen gadarn i waith y Cyngor.

CASGLIAD 2: Pwysigrwydd sicrhau trefn o adrodd rheolaidd gan y Swyddogaeth Gyllid ar ddyledion rhenti a materion cysylltiedig.

CASGLIAD 3: Yr angen i sicrhau estyniad i'r Rhaglen Ddatblygu ar gyfer yr ystad Mân-ddaliadau ym merchnogaeth y Cyngor.

CASGLIAD 4: Cydnabod cyfraniad elfennau asedau'r ffrwd gwaith Gweithio'n Gallach at waredu asedau.

CASGLIAD 5: Yr angen am graffu cyn-penderfyniad ar y Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol drafft ar gyfer Tiroedd ac Adeiladau (cyn ystyriaeth gan y Pwyllgor Gwaith).

CASGLIAD 6: Archwiliad o restr eiddo/asedau'r Awdurdod i graffu gweithrediad y Polisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau

---

² Wedi cymryd lle'r Cyng Peter Rogers.

1.5 Argymhellion

Mae'r Panel yn argymhell y canlynol i'r Pwyllgor Gwaith:

Yr angen i sicrhau Dogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau cyfredol fel sylfaen gadarn i waith y Cyngor

ADRAN Y POLISI	ARGYMHELLIAD
Gwaredu Asedau a Gosod Asedau	Diwygio Polisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau'r Cyngor: <ul style="list-style-type: none"> • I adlewyrchu strwythur newydd y Penaethiaid Gwasanaeth; • Trothwyon ariannol a dulliau marchnata a gwaredu (i adlewyrchu ymarfer cyfredol y farchnad) – er symleiddio a safoni'r broses.
Prynu Eiddo	Diwygio'r Polisi i adlewyrchu'r ffaith nad oedd yr angen yn bodoli bellach i gyflwyno manylion yr holl eiddo a brynwyd fel gwybodaeth i'r Pwyllgor Gwaith
-----	Sicrhau'r pris a'r gwerth gorau wrth waredu asedau fel mater o drefn gan ddefnyddio barn broffesiynol.
Gwaredu Asedau, Gosod Asedau, Prynu Eiddo	Diwygio elfennau canlynol y Ddogfen Bolisi mewn modd fyddai'n sicrhau taro cyd-bwysedd rhwng galluogi swyddogion i weithredu ar sail eu barn proffesiynol a sicrhau'r pris gorau i'r Cyngor: <ul style="list-style-type: none"> • Trothwyon ariannol; • Adlewyrchu ymarfer cyfredol wrth geisio gwaredu eiddo
Gwaredu Asedau, Gosod Asedau, Rheoli Les/Eiddo	O ystyried yr angen i barhau bellach gyda'r ymarfer o sicrhau mewnbwn gan Aelodau Lleol ar faterion gwaredu eiddo, dylid ail ddiffinio mewnbwn yr Aelodau i'r dyfodol gyda'r amcan o rannu gwybodaeth yn unig ar ddechrau'r broses (yn hytrach nag ymgynghori). Y rhannu gwybodaeth i ddigwydd drwy ebost.
Trosglwyddo Asedau	<ul style="list-style-type: none"> • Ail ddrafftio Adran 7 y ddogfen er mwyn sicrhau cysondeb gyda gweddill y Ddogfen Bolisi a hefyd creu datganiad haws i'w ddilyn/gyfathrebu gan ddefnyddio dogfennau Wreccsam fel canllaw ynghyd â ffurflenni yn nogfenaeth Sir Fflint; • Nodi bod yna achosion penodol gyda gwaredu rhai asedau ee rhaglen drawsnewid addysg ble oedd angen sicrhau gwerth y farchnad er mwyn cyflawni blaenoriaethau'r Cynllun Corfforaethol.
-----	Sicrhau clirdeb yn y ddogfen ar y cerrig milltir ac amserlenni wrth waredu asedau unigol.

2. Pwysigrwydd sicrhau trefn o adrodd rheolaidd gan y Swyddogaeth Gyllid ar ddyledion rhenti a materion cysylltiedig

RHIF	ARGYMHELLIAD
2.1	Cyflwyno Debyd Uniongyrchol fel y dull talu ar gyfer unrhyw denantiaethau/brydlesi newydd (i'w dalu mis ymlaen llaw) gan weithredu o 1 Tachwedd, 2015.
2.2	Ceisio gosod taliad Debyd Uniongyrchol mewn unrhyw sefyllfaoedd ble byddai'n rhaid i'r Cyngor ad-ennill dyled gan denant.
2.3	Ceisio dwyn perswâd ar denantiaid cyfredol y Cyngor i drosglwyddo i Ddebyd Uniongyrchol gyn gynted â phosibl.
2.4	Nodi i waith y Panel Canlyniad Sgriwtini hwn fod yn sbardun i ail gychwyn trefn o gyfarfodydd rheolaidd rhwng swyddogion Eiddo a Chyllid (amcan: sianel gyfathrebu a llif amserol o wybodaeth). 'Roedd angen sicrhau parhad yn y cyfarfodydd hyn ar sail pob 4/6 wythnos dros y cyfnod nesaf.
2.5	Symud ymlaen i sicrhau cyswllt electroneg rhwng systemau Eiddo a Chyllid (Technology Forge a Civica) gyn gynted â phosibl.
2.6	Cyflwyno adroddiad ar ddyledion rhenti tenantiaethau mân-ddaliadau i'r Swyddog Adain 151 fel mater o flaenoriaeth.
2.7	Ystyried y priodoldeb o gyflwyno prosiect gwario i arbed gyda golwg ar ddatblygu trefniadau hunan-gyllidol ar gyfer taliadau gwasanaeth eiddo (" <i>service charges</i> ") tenantiaid.
2.8	Sicrhau llif gwybodaeth rheolaidd rhwng Cyllid ac Eiddo ar ddyledion rhenti er sicrhau gweithredu amserol gan yr Awdurdod i ad-ennill.
2.9	Cyflwyno trefn ffurfiol, rheolaidd o adrodd ar ddyledion i Aelodau Etholedig ee chwarterol.

3. Yr angen i sicrhau estyniad i'r Rhaglen Ddatblygu ar gyfer yr ystad Mân-ddaliadau ym merchnogaeth y Cyngor

RHIF	ARGYMHELLIAD
3.1	Yn sgîl y gwelliant sylweddol yng nghyflwr yr asedau, peidio ag adolygu'r elfen Mân-ddaliadau eto ar hyn gan ystyried y priodoldeb o ail ymweld â'r maes yn ystod Haf, 2016.
3.2	Gwahodd y Gwasanaeth Eiddo i gyflwyno cynllun datblygu Mân-ddaliadau am y cyfnod y tu hwnt i'r Rhaglen gyfredol – gyda'r amcan o alluogi'r portffolio asedau hwn i wireddu ei lawn botensial.
3.3	Gofyn i Gadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol argymhell y canlynol i'r Pwyllgor Gwaith yn ei gyfarfod ar 20 Gorffennaf, 2015 ³ : <ul style="list-style-type: none"> Sicrhau estyniad blwyddyn i'r Rhaglen Ddatblygu Mân-ddaliadau i alluogi'r rhaglen i wireddu'n gyflawn; Yr angen i gyflwyno cynllun datblygu tymor canol i'r portffolio Mân-ddaliadau (amcan: gwireddu llawn botensial y portffolio).

³ Eisoes wedi'i weithredu oherwydd amserlen cyflwyno'r eitem er ystyriaeth y Pwyllgor Gwaith (20/07/15)

4. Cydnabod cyfraniad elfennau asedau'r ffrwd gwaith Gweithio'n Gallach at waredu asedau

RHIF	ARGYMHELLIAD
4.1	Cadarnhau'r pwysigrwydd o sicrhau prisiant cyfredol ar gyfer asedau.
4.2	Yr angen i sicrhau bod yr holl wybodaeth i law (hy gwerthusiad opsiynau wedi'i gostio) wrth gyflwyno argymhellion i Aelodau i waredu unrhyw asedau.
4.3	Yr angen i gadw mewn cof y penderfyniadau posibl gan y Cyngor ar drawsnewid gwasanaethau dros y cyfnod nesaf er mwyn sicrhau penderfyniadau cydlynus ac osgoi colli cyfleoedd (osgoi gwneud penderfyniadau unigol heb ystyriaeth i'r darlun ehangach).
4.4	Cadarnhau'r angen i gyflymu'r broses o waredu ased pan fo'r penderfyniad wedi'i wneud nad oedd defnydd iddo bellach.
4.5	Nodi y byddai Parc Mownt yn rhan sylweddol o wireddu'r Prosiect Gweithio'n Gallach ac i raddau helaeth yn brawf o lwyddiant/ effeithiolrwydd y gwaith cyfan – gyda photential i greu incwm sylweddol i'r Awdurdod.

5. Yr angen am graffu cyn-penderfyniad ar y Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol drafft ar gyfer Tiroedd ac Adeiladau (cyn ystyriaeth gan y Pwyllgor Gwaith)

RHIF	ARGYMHELLIAD
5.1	Pwysleisio mewn modd fwy amlwg arwyddocâd neges y dyfyniad isod gan y <i>RICS</i> : <i>"It has been identified that a poor fit between service requirements and the property asset from which it is delivered is a risk to the Authority. If the asset does not support service delivery it will detract from the Council's services to its citizens."</i> <i>(Public Sector Asset Management Guide to Best Practice).</i>
5.2	Cryfhau ymhellach y Model Strategaeth Ased (tudalen 13 y Cynllun) er mwyn: <ul style="list-style-type: none"> • Sicrhau atebolrwydd – wrth i wasanaethau graffu ac herio'n barhaus yr angen i gadw llawer o'u hasedau (trwy'r Grŵp Corfforaethol ar gyfer Asedau); • Sicrhau clirdeb – parthed rôl a chyfraniad craffu i'r model (swyddogaethau craffu cyn-penderfyniad a galw mewn); • Amrediad y modelau ar gyfer pob ased – ychwanegu model cadw a chynnal yr ased yn ei ffurf gyfredol at yr amrediad opsiynau i'w hystyried.
5.3	Atodiad 2: Angen cryfhau'r berthynas rhwng y Grŵp Asedau Corfforaethol a'r 2 Fwrdd Trawsnewid arfaethedig (trwy'r trefniadau llywodraethu).
5.4	Gyrrwr Allweddol 2: Gwireddu Arbedion <ul style="list-style-type: none"> • Adolygu'r wybodaeth yn gynwysiedig yn fersiwn gyfredol y Cynllun er sicrhau cynnwys yr wybodaeth ddiweddaraf yn y fersiwn fyddai gerbron y Pwyllgor Gwaith (amcan: sicrhau Cynllun Rheoli Asedau mor gyfredol (<i>future proof</i>) â phosibl); • Angen pwysleisio'r amcan o facsimeiddio adnoddau yn sgîl gwerthiant asedau yn ogystal â lleihad yn nifer yr asedau ym merchnogaeth y

	<p>Cyngor;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ychwanegu gwasanaethau hamdden/treftadaeth/ieuenctid at y rhestr o wasanaethau fydd yn flaenoriaeth i'w trawsnewid (er sicrhau'r rhestr fwyaf gyfredol); • Arall eirio brawddeg olaf y datganiad – i bwysleisio fod yna asedau eraill o eiddo'r Cyngor gyda'r potensial i wireddu arbedion effeithiolrwydd ychwanegol (hy asedau a oedd o bosibl y tu allan i'r strategaeth arbedion effeithiolrwydd cyfredol).
5.5	<p><u>Gyrrwr Allweddol 3: Darparu Gwasanaethau i'r Dyfodol</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Angen hefyd ystyried yr egwyddor y gallai rhai asedau gynhyrchu incwm wrth eu cadw'n ogystal â thrwy waredu. Angen gofyn cwestiwn – a oedd yn gwneud synnwyr busnes i gadw neu waredu ased? • Pwysleisio'r angen i gwblhau gwerthusiad opsiynau pan yn ystyried yr egwyddor o ddatblygu unedau masnachol fel eu bod yn cynhyrchu incwm i'r Awdurdod; • Atgyfnerthu'r cyswllt i dechnoleg – fel galluogwr. Nodwyd hefyd yr angen am fuddsoddiad yn y maes hwnnw.
5.6	<p><u>Gyrrwr Allweddol 4: Lleihau Ymrwymadau Cynnal a Chadw</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Angen pwysleisio gwerth ariannol yr ôl-groniad cyfredol yng nghostau cynnal a chadw stoc asedau'r Cyngor (£18m ar hyn o bryd); • Ystyried y priodoldeb o ddatblygu elfen ychwanegol i'r Cynllun Rheoli Asedau (ysgolion) – anogaeth ar gyrrff llywodraethol a chymdeithasau athrawon/rhieni ysgolion/cymunedau i gymryd cyfrifoldeb am gostau a threfniadau gwaith cynnal a chadw ysgolion a hynny oddi mewn i drothwyon clir.

Nid oedd unrhyw argymhellion gan y Panel Canlyniad Sgrwtini ar Gasgliad 6: Archwiliad o restr eiddo/asedau'r Awdurdod i graffu gweithrediad y Polisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau.

6.Mater Cyffredinol

RHIF	ARGYMHELLIAD
6.1	Penderfynu pa baneli canlyniad sgrwtini oedd angen bod yn rhai tasg a gorffen a pha baneli yn rhai parhaol. Dylid ystyried y priodoldeb o gadarnhau statws y Panel Gwaredu Asedau fel un parhaol.

ADRODDIAD LLAWN Y PANEL

2. CEFNDIR

- 2.1 Tra'n ystyried adroddiad gan y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) Dros Dro ar fonitro cyllideb 2014/15, bu i'r Pwyllgor Sgrïwtini Corfforaethol⁴ benderfynu sefydlu panel i edrych ar yr agwedd tuag at gael gwared o'r portffolio mân-ddaliadau ac asedau eraill. Mynegwyd pryderon yn neilltuol am y broses o werthu asedau – gan gyfeirio'n benodol at y ffaith nad oedd yr Awdurdod efallai'n gwerthu asedau'n ddigon cyflym.
- 2.2 Y bu oedi sylweddol cyn i'r Panel Canlyniad Sgrïwtini gynnull am y tro cyntaf oherwydd cyfuniad o ffactorau gwahanol. Gwelwyd yr angen i ohirio dau gyfarfod o'r Panel a oedd wedi'u rhaglennu i'w cynnal ar 13/10/14 a 18/12/14 oherwydd nifer sylweddol o ymddiheuriadau. Teg dweud i absenoldeb salwch yn yr Uned Gwasanaethau Democraataidd hefyd ddylanwadu ar yr amserlen a chynnydd gyda'r ffrwd gwaith hwn. Bu i'r Panel gychwyn ar ei waith ddechrau mis Gorffennaf, 2015.

3. METHODOLEG, SGÔP AC AMCANION

- 3.1 **Aelodaeth y Panel Canlyniad Sgrïwtini**
- Cynghorydd R Meirion Jones (Cadeirydd);
  - Cynghorydd Llinos Medi Huws⁵;
  - Cynghorydd Jim Evans;
  - Cynghorydd Raymond Jones;
  - Dewi Williams, Pennaeth Gwasanaeth (Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo);
  - T Dylan Edwards, Prif Swyddog Prisio;
  - Anwen Davies, Rheolwr Sgrïwtini Corfforaethol Dros Dro.
- 3.2 **Amcanion a Sgôp yr Adolygiad**
- Edrych mewn mwy o fanylder ar drefniadau gwaredu asedau'r Cyngor gyda'r deilliannau isod wedi'u datgan gan y Panel i gefnogi eu gwerthusiad:
- i. Polisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau diwygiedig i'r Cyngor;
  - ii. Sicrhau trefn o adrodd rheolaidd gan y Swyddogaeth Gyllid ar ddyledion rhenti a materion cysylltiedig;
  - iii. Argymell y Cyngor i ymestyn y Rhaglen Ddatblygu Mân-ddaliadau am flwyddyn ychwanegol (gan ddod i derfyn ym Mawrth, 2017);
  - iv. Craffu cyn-penderfyniad ar y Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol drafft ar gyfer Tiroedd ac Adeiladau (cyn ystyriaeth gan y Pwyllgor Gwaith).

Mae manylion llawn amcanion, sgôp a deilliannau'r Adolygiad yn y Cylch Gorchwyl a fabwysiadwyd gan y Panel (**ATODIAD 1**).

- 3.3 **Methodoleg/Tystiolaeth/Mewnbynnau a ystyriwyd**
- 3.3.1 **Methodoleg/Tystiolaeth** : bu i'r Adolygiad gael ei strwythuro'n unol â fframwaith polisi'r Awdurdod⁶. 'Roedd hyn yn cynnwys ddatblygu cynllun prosiect sgrïwtini gan ddefnyddio rhai elfennau methodoleg Rheoli Prosiect (*PRINCE2*) er mwyn atgyfnerthu cadernid i strwythur yr

⁴ Pwyllgor Sgrïwtini Corffaethol yn ei gyfarfod a gynhaliwyd ar 1 Medi, 2014.

⁵ Wedi cymryd lle'r Cyng Peter Rogers.

⁶ Y Llawlyfr Sgrïwtini Aelodau.

adolygiad gan y Panel. Cafwyd cyfanswm o 9 cyfarfod o'r Panel dros gyfnod o 4 mis (rhwng Gorffennaf – Tachwedd, 2015) - gan weithio i'r Atodlen canlynol:

ATODLEN WAITH: PANEL CANLYNIAD SGRIWTINI [ASEDAU]

CYFARFOD	MATERION YN DERBYN FFOCWS	TYSTIOLAETH WRTH LAW
1	Cylch gorchwyl, cynllun prosiect a gosod y cyd-destun; olrhain y Panel drwy'r Ddogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau.	Dogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau'r Cyngor
2	Ystyriaeth bellach o'r cylch gorchwyl, y cynllun prosiect a chytundeb ar gwestiynau/llinellau i'w dilyn/cyfeiriad yr Adolygiad Sgrwtini.	Dogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau'r Cyngor
3	Ystyriaeth fanwl o Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau'r Cyngor, cytuno'r ffordd ymlaen parthed mewnbwn allanol, arbenigol.	Dogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau'r Cyngor
4	Ymchwilio rhestr y Cyngor o eiddo/asedau i'w gwaredu, cyd-ystyriaeth o sylwadau'r Panel ar Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau'r Cyngor gyda'r Pennaeth Gwasanaeth/Prif Swyddog Prisio.	Rhestr eiddo/asedau'r Cyngor
5	Cyfraniad y Prosiect Gweithio'n Gallach i waredu asedau.	Cynllun Busnes Llawn: Gweithio'n Gallach (darnau perthnasol i waredu asedau – tud11 - 14)
6	Cyd-drafodaeth gyda swyddogion Eiddo a Chyllid ar faterion rheoli dyledion rhenti, crynhoi darganfyddiadau'r Panel parthed ei ymchwiliad o'r ddogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau a'r Prosiect Gweithio'n Gallach.	Dogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau'r Cyngor
7	Craffu cyn-penderfyniad ar y Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol drafft ar gyfer Tiroedd ac Adeiladau (cyn ystyriaeth gan y Pwyllgor Gwaith).	Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol drafft ar gyfer Tiroedd ac Adeiladau
8	Adroddiad drafft 1 y Panel, tynnu casgliadau a chytuno ar argymhellion.	Dim yn berthnasol
9	Cytuno adroddiad terfynol y Panel Canlyniad Sgrwtini.	Dim yn berthnasol

Mae'r holl ddogfennau a wnaed adolygiad pen bwrdd ohonynt wedi'u rhestru yn Adran 6: **Llyfryddiaeth** o'r adroddiad hwn.

3.3.2 **Mewnbynnau:** Yn ystod yr Adolygiad, cafwyd mewnbynnau gan y swyddogion a ganlyn:

- Pennaeth Gwasanaeth (Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo);
- Prif Swyddog Prisio;
- Pennaeth Swyddogaeth (Trawsnewid);
- Rheolydd Trawsnewid Asedau Corfforaethol;

- Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adain 151 Dros Dro;
- Rheolwr Gwasanaethau Cyfrifeg;
- Rheolwr Gwasanaeth Refeniw a Budd-daliadau.

3.3.3 **Maincnodi/Barn Annibynnol:** Bu i'r Panel gwblhau gwaith maincnodi pen bwrdd ar un elfen o'i Adolygiad sef ymarfer Trosglwyddo Asedau (Adran 7: Dogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau'r Cyngor). Derbyniwyd gwybodaeth gan 4 o'r 5 Awdurdod Lleol arall yng Ngogledd Cymru. Yn ogystal, bu yna ymdrechion sylweddol ar ran y Panel Sgriwtini i geisio mewnbwn arbenigol, allanol a di-duedd ar fersiwn gyfredol Dogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau'r Cyngor drwy 2 ffynhonnell. Y cyntaf drwy Brifysgolion Aberystwyth ac Harper Adams gan ddod i'r casgliad nad oeddent yn cynnig gwasanaeth cyngori, arbenigol yn y maes polisiau/gweithdrefnau rheoli asedau. Yr ail oedd y *Royal Institute of Chartered Surveyors* (RICS – corff proffesiynol y syrfewyr⁷). Cyflwynwyd briff amlinellol i'r corff proffesiynol i wahodd diddordeb i gwblhau'r gwaith. Yn sgîl ystyriaeth gychwynnol drwy'r RICS, daethpwyd i'r casgliad y byddai cost sylweddol wrth gomisiynu'r gwaith a hynny heb yr adnoddau ariannol i'w gyllido. Mynegwyd consyrn hefyd ynglŷn â'r egwyddor o wahodd barn gan asiantwyr allanol a oedd o bosibl gyda diddordeb breintiedig.

4. CASGLIADAU

CASGLIAD 1: Yr angen i sicrhau Dogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau cyfredol fel sylfaen gadarn i waith y Cyngor

Cafodd y Ddogfen Bolisi⁸ ystyriaeth fanwl yn holl gyfarfodydd y Panel gyda'r amcanion canlynol mewn golwg:

- i. Cael golwg ffresh, annibynnol ar y trefniadau (gan ystyried y posibilrwydd o geisio barn arbenigol, allanol);
- ii. Adlewyrchu arfer da, cyfredol;
- iii. Sicrhau'r pris gorau wrth waredu asedau (ee gwerthu).

Bu i'r Panel Sgriwtini'n edrych mewn manylder ar yr holl agweddau rheoli asedau'n y ddogfen sef – gwaredu a gosod asedau, rheolaeth brydles/eiddo, dyledion rhenti, prynu eiddo a throsglwyddo asedau. Cafwyd cyd-drafodaeth hefyd gyda swyddogion y Gwasanaeth (Cyfarfodydd 1, 4 a 6 y Panel) er mwyn galluogi'r Panel i gytuno argymhellion. Datblygwyd matrices drwy gydol y broses adolygu i grynhoi sylwadau ac argymhellion.

Sylwadau'r Panel

- 'Roedd rhai eithriadau i sgôp y Polisi sef - ystad mân-ddaliadau'r Cyngor, ystad David Hughes ac unrhyw dir ble 'roedd y Cyngor ei hunan yn bartner mewn datblygiad arfaethedig ee darpariaeth tai cymdeithasol;
- Nodwyd i ran sylweddol o weithrediad y Polisi gael ei ddirprwyo i'r Pennaeth Gwasanaeth a oedd wedi'i ysgrifennu i adlewyrchu

⁷ 'Roedd swyddogaeth Eiddo'r Cyngor hefyd yn rhan o'r RICS

⁸ Dogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau (Mawrth, 2012).

- strwythur Penaethiaid Gwasanaeth blaenorol y Cyngor. Mater er penderfyniad y Pwyllgor Gwaith fyddai unrhyw wirio o'r Polisi;
- Yr angen am glirdeb amserlen gan Benaethiaid Gwasanaeth wrth fynegi diddordeb mewn eiddo a oedd dros ben;
  - Yr angen i edrych ar y darlun ehangach a'r effaith ar gymunedau wrth waredu asedau (trosglwyddo/gwerthu) ee ysgolion. Nodwyd hefyd yr oedi allai godi'n sgîl cymhlethdodau cyfreithiol;
  - Arwyddocâd clirdeb parthed y gweithdrefnau cyfredol pan yn ystyried addasrwydd a/neu cyfyngiadau llecynnau tir er defnydd unrhyw ddatblygiadau newydd gan yr Awdurdod;
  - Ymddengys i'r Ddogfen Bolisi bellach fod allan o ddyddiad ac angen ei diweddarau gyda fformat ac arddull Adran 7 y ddogfen (Trosglwyddo Asedau) yn wahanol iawn i'r gweddill.

CASGLIAD 2: Pwysigrwydd sicrhau trefn o adrodd rheolaidd gan y Swyddogaeth Gyllid ar ddyledion rhenti a materion cysylltiedig

Cafwyd cyd-drafodaeth gyda swyddogion Eiddo a Chyllid yng nghyfarfod 6 y Panel⁹ ar faterion rheoli dyledion rhenti (Rhan 5: Dogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau). Rhoddwyd sylw i 3 mater yn benodol a oedd wedi codi'n ystod trafodaethau'r Panel:

MATER ALLWEDDOL 1: Casglu rhenti i ddigwydd fel mater o drefn drwy Ddebyd Uniongyrchol

Sylwadau'r Panel:

- Cadarnhawyd mai drwy Ddebyd Uniongyrchol (DU) oedd y dull mwyaf effeithiol i'r Cyngor o gasglu incwm ('roedd y dull hwn yn galluogi'r Cyngor i gael rheolaeth uniongyrchol dros y symiau i'w casglu). 'Roedd y gallu bellach gan y Cyngor i gynnig Debyd Uniongyrchol drwy Civica ac y dylid symud ymlaen i geisio trosglwyddo gymaint o denantiaid â phosibl i DU ee ystyried y priodoldeb o gynnwys amod i'r perwyl hwn mewn tenantiaethau newydd;
- Cyfeiriwyd at y trefniadau casglu incwm unigryw gan yr Uned Eiddo ar gyfer tenantiaid y mân-ddaliadau – anfonebu ar sail 6 misol mewn dyled. 'Roedd rôl cadw golwg ar y sefyllfa gan y Swyddog Adran 151 a hefyd sicrhau y cesglir yr incwm sy'n ddyledus i'r Cyngor.

MATER ALLWEDDOL 2: Y Swyddogaeth Gyllid i sicrhau gwybodaeth gywir, amserol i'r Uned Eiddo ar y gwahanol elfennau o reolaeth eiddo'r Cyngor ee codi anfonebau rhent, dyledion rhent ayyb

Sylwadau'r Panel:

- Pwysleisiwyd arwyddocâd sianeli cyfathrebu effeithiol, rheolaidd rhwng swyddogion Eiddo a Chyllid er sicrhau gweithredu angenrheidiol i ddileu ôl-ddyledion mewn modd amserol;
- Yr angen i geisio cyswllt electroneg rhwng systemau'r 2 Wasanaeth (Technology Forge a Civica) a hynny i gymryd lle systemau papur er rhannu gwybodaeth angenrheidiol;

⁹ Panel Canlyniad Sgriwtini: Gwaredu Asedau a gynhaliwyd ar 29 Medi, 2015.

- Angen sicrhau argaeledd gwybodaeth gan yr Uned Eiddo ynglŷn ag unrhyw ddyledion gan denantiaid mân-ddaliadau;
- Cyflwynwyd trefn blaendal (“*deposit*”) ar gyfer tenantiaethau newydd 3 blynedd yn ôl ond ‘roedd yn anodd mesur amlder y Cyngor yn gwneud defnydd o flaendal i gyllido newid i eiddo – gan nad oedd llawer o denantiaethau wedi dod i ben yn ystod y cyfnod hwnnw.

MATER ALLWEDDOL 3: Sicrhau trefn reolaidd o adrodd gan y Swyddogaeth Gyllid ar ddyledion rhenti

Sylwadau'r Panel:

- Nodwyd i'r system Civica alluogi mynediad gan swyddogion Cyllid ac Eiddo i adroddiadau ar ddyledion rhenti. ‘Roedd modd yn ogystal i'r Gwasanaeth Cyllid ddarparu adroddiadau i'r Gwasanaeth Eiddo;
- ‘Roedd trefn fewnol o gynnal cyfarfodydd pob 2 wythnos yn y Gwasanaeth Cyllid gyda'r amcan o fonitro casgliad dyledion ar draws gwasanaethau'r Cyngor. Nodwyd trefn “*ad hoc*” o adrodd ar ddyledion i Aelodau Etholedig.

CASGLIAD 3: Yr angen i sicrhau estyniad i'r Rhaglen Ddatblygu ar gyfer yr Ystad Mân-ddaliadau ym merchnogaeth y Cyngor

Rhoddydwyd cyflwyniad i gyfarfod cyntaf y Panel¹⁰ gan y Pennaeth Gwasanaeth (Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo) a'r Prif Swyddog Prisio ar yr adolygiad wnaed o'r rhaglen mân-ddaliadau.

Sylwadau'r Panel:

- ‘Roedd egwyddor bwysig o gwmpas yr angen i gynnal safon yr ystad mân-ddaliadau a sicrhau mynediad at adnoddau wedi'u clustnodi i bwrpas rhaglen cynnal a chadw;
- Yr angen i ystyried y priodoldeb o gynnig amcanion diwygiedig ar gyfer yr ystad Mân-ddaliadau am y cyfnod y tu hwnt i'r rhaglen uwchraddio gyfredol (fel rhan o'r Cynllun Rheoli Asedau Gwasanaeth);
- Angen mantoli'r cyfrifon a sicrhau rhaglen gynaliadwy i'r dyfodol – amcangyfrifwyd y byddai'r rhaglen oddeutu £1m yn fyr ar ddiwedd 2015/16;
- Byddai estyniad blwyddyn ychwanegol (2016/17) yn galluogi'r Cyngor i fantoli'r cyfrifon.

Yn sgîl ystyriaeth bellach yng nghyfarfod 2 y Panel¹¹, nodwyd gyda balchder y cynnydd hyd yma gyda'r Rhaglen Ddatblygu 5 mlynedd yn y maes Mân-ddaliadau gan bwysleisio'r angen i adael y rhaglen gymryd ei gwrs ac i'r portffolio asedau gyrraedd ei lawn botensial i'r dyfodol. Nodwyd nad oedd diben felly cwmpasu'r agwedd hon o'r portffolio asedau yn sgôp cyfredol y Panel Canlyniad Sgriwtini.

CASGLIAD 4: Cydnabod cyfraniad elfennau asedau'r ffrwd gwaith Gweithio'n Gallach at waredu asedau

¹⁰ Panel Canlyniad Sgriwtini: Gwaredu Asedau a gynhaliwyd ar 1 Gorffennaf, 2015.

¹¹ Panel Canlyniad Sgriwtini: Gwaredu Asedau a gynhaliwyd ar 8 Gorffennaf, 2015.

Bu ystyriaeth i gyfraniad y prosiect Gweithio'n Gallach i waredu asedau yng nghyfarfod 5 y Panel¹².

Sylwadau'r Panel:

- Her sylweddol i'r Awdurdod – adnoddau annigonol i gynnal yr holl o bortffolio asedau cyfredol y Cyngor. 'Roedd nifer o'r asedau angen gwariant sylweddol i'w huwchraddio, nifer nad oeddent yn addas i bwrpas a chost gyfredol rhedeg adeiladau o'u cau oddeutu £175k;
- Byddai ail-fodelu prif swyddfa'r Cyngor yn caniatáu'r Awdurdod i ryddau/waredu asedau mewn lleoliadau eraill yn Llangefni;
- 'Roedd cost ynghlwm wrth gynnal adeiladau gweigion gyda chais gan y Panel am wybodaeth i fod ar gael o'r costau fesul adeilad (yn wag);
- Angen clirdeb o gwmpas yr amserlen ar gyfer gwaredu Penyrsedd;
- Arwyddocâd o sicrhau prisiant cyfredol ar gyfer asedau ar y pwynt y gwnaed penderfyniad i'w gwared. Her i'r Cyngor – sut y byddai modd glynu wrth yr egwyddor hon gyda phwysau cynyddol ar adnoddau staffio mewnol;
- Yr angen i sicrhau bod yr holl wybodaeth i law (hy gwerthusiad opsiynau wedi'i gostio) wrth gyflwyno argymhellion i Aelodau i waredu unrhyw asedau ee Penyrsedd, Neuadd y Sir;
- Yr angen i gadw mewn cof y penderfyniadau posibl gan y Cyngor ar drawsnewid gwasanaethau dros y cyfnod nesaf gyda'r amcan o sicrhau penderfyniadau cydlynus ac osgoi colli cyfleoedd (osgoi gwneud penderfyniadau unigol heb ystyriaeth i'r darlun ehangach).

CASGLIAD 5: Yr angen am graffu cyn-penderfyniad ar y Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol drafft ar gyfer Tiroedd ac Adeiladau (cyn ystyriaeth gan y Pwyllgor Gwaith)

Cafwyd cyd-drafodaeth gyda swyddogion Trawsnewid ac Eiddo yng nghyfarfod 7 y Panel¹³ ar y Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol drafft a hynny cyn cyflwyno'r ddogfen gerbron y Pwyllgor Gwaith (30 Tachwedd, 2015). Er sicrhau ychwanegu gwerth i'r broses graffu cyn-penderfyniad, bu i'r Panel ganolbwyntio ei ffocws ar graffu'r egwyddorion a oedd yn sail i'r Cynllun (sef y gyrrwyr allweddol):

- Gyrrwr Allweddol 1: y Cynllun Corfforaethol (2013/17)
- Gyrrwr Allweddol 2: Gwireddu Arbedion
- Gyrrwr Allweddol 3: Darparu Gwasanaethau i'r Dyfodol
- Gyrrwr Allweddol 4: Lleihau Ymrymiadau Cynnal a Chadw.

Sylwadau'r Panel:

- Nifer o ffeithiau'n y Cynllun a oedd angen eu diweddarau ee amseroedd agor rhai gwasanaethau, ychwanegu strwythur diwygiedig y byrddau trawsnewid a rhaglenni trawsnewid cyfredol y Cyngor;

¹² Panel Canlyniad Sgriwtini: Gwaredu Asedau a gynhaliwyd ar 10 Medi, 2015.

¹³ Panel Canlyniad Sgriwtini: Gwaredu Asedau a gynhaliwyd ar 8 Hydref, 2015.

- Ail-ddylunio'r cynllun gweithredu (rhan 2 y Cynllun) i nodi amserlen ar gyfer adolygu/ail ymweld â'r pwyntiau gweithredu unigol (oddi mewn i gyd-destun y fframwaith adolygu blynyddol);
- Arwyddocâd sicrhau datblygu polisi effeithiolrwydd ynni a fyddai'n bwydo mewn i'r Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol.

CASGLIAD 6: Archwiliad o restr eiddo/asedau'r Awdurdod i graffu gweithrediad y Polisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau

Rhannwyd gydag aelodau'r Panel restr gyfredol yr holl asedau a oedd yn destun gwaredu gan y Cyngor (gan gynnwys Mân-ddaliadau ac Ymddiriedolaeth David Hughes) i alluogi trafodaeth ystyrllon yng nghyfarfod cyntaf y Panel Sgriwtini¹⁴ (cynhaliwyd ar 1 Gorffennaf, 2015). Bu i Aelodau'r Panel edrych ymhellach ar y rhestr honno yng nghyfarfod 4 y Panel¹⁵.

Sylwadau'r Panel:

- Angen am glirdeb am unrhyw bolisi gan y Cyngor ar gyfer gwerthu darnau o Barciau/Stadau Diwydiannol;
- Yr angen am glirdeb yn y ddogfen parthed y gwahaniaeth rhwng les a throsglwyddiad ased;
- A oedd gan y Cyngor fan canolog i gofnodi penderfyniadau i beidio â gwerthu ased penodol? A oedd yr Aelod Portffolio'n rhan o'r broses honno?
- A oedd gan yr Awdurdod feini prawf wrth benderfynu ar hyd les?

¹⁴ Panel Canlyniad Sgriwtini: Gwaredu Asedau a gynhaliwyd ar 1 Gorffennaf, 2015.

¹⁵ Panel Canlyniad Sgriwtini: Gwaredu Asedau a gynhaliwyd ar 1 Medi, 2015.

5. ARGYMHELLION

Cyflwyno'r argymhellion canlynol er cymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith:

Yr angen i sicrhau Dogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau cyfredol fel sylfaen gadarn i waith y Cyngor

1.

ADRAN Y POLISI	ARGYMHELLIAD
Gwaredu Asedau a Gosod Asedau	Diwygio Polisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau'r Cyngor: <ul style="list-style-type: none"> • I adlewyrchu strwythur newydd y Penaethiaid Gwasanaeth; • Trothwyon ariannol a dulliau marchnata a gwaredu (i adlewyrchu ymarfer cyfredol y farchnad) – er symleiddio a safoni'r broses.
Prynu Eiddo	Diwygio'r Polisi i adlewyrchu'r ffaith nad oedd yr angen yn bodoli bellach i gyflwyno manylion yr holl eiddo a brynwyd fel gwybodaeth i'r Pwyllgor Gwaith
-----	Sicrhau'r pris a'r gwerth gorau wrth waredu asedau fel mater o drefn gan ddefnyddio barn broffesiynol.
Gwaredu Asedau, Gosod Asedau, Prynu Eiddo	Diwygio elfennau canlynol y Ddogfen Bolisi mewn modd fyddai'n sicrhau taro cyd-bwysedd rhwng galluogi swyddogion i weithredu ar sail eu barn proffesiynol a sicrhau'r pris gorau i'r Cyngor: <ul style="list-style-type: none"> • Trothwyon ariannol; • Adlewyrchu ymarfer cyfredol wrth geisio gwaredu eiddo
Gwaredu Asedau, Gosod Asedau, Rheoli Les/Eiddo	O ystyried yr angen i barhau bellach gyda'r ymarfer o sicrhau mewnbwn gan Aelodau Lleol ar faterion gwaredu eiddo, dylid ail ddiffinio mewnbwn yr Aelodau i'r dyfodol gyda'r amcan o rannu gwybodaeth yn unig ar ddechrau'r broses (yn hytrach nag ymgynghori). Y rhannu gwybodaeth i ddigwydd drwy ebost.
Trosglwyddo Asedau	<ul style="list-style-type: none"> • Ail ddrafftio Adran 7 y ddogfen er mwyn sicrhau cysondeb gyda gweddill y Ddogfen Bolisi a hefyd creu datganiad haws i'w ddilyn/gyfathrebu gan ddefnyddio dogfennau Wreccsam fel canllaw ynghyd â ffurflenni yn nogfenaeth Sir Fflint; • Nodi bod yna achosion penodol gyda gwaredu rhai asedau ee rhaglen drawsnewid addysg ble oedd angen sicrhau gwerth y farchnad er mwyn cyflawni blaenoriaethau'r Cynllun Corfforaethol.
-----	Sicrhau clirdeb yn y ddogfen ar y cerrig milltir ac amserlenni wrth waredu asedau unigol.

2. Pwysigrwydd sicrhau trefn o adrodd rheolaidd gan y Swyddogaeth Gyllid ar ddyledion rhenti a materion cysylltiedig

RHIF	ARGYMHELLIAD
2.1	Cyflwyno Debyd Uniongyrchol fel y dull talu ar gyfer unrhyw denantiaethau/brydlesi newydd (i'w dalu mis ymlaen llaw) gan weithredu o 1 Tachwedd, 2015.
2.2	Ceisio gosod taliad Debyd Uniongyrchol mewn unrhyw sefyllfaoedd ble byddai'n rhaid i'r Cyngor ad-ennill dyled gan denant.
2.3	Ceisio dwyn perswâd ar denantiaid cyfredol y Cyngor i drosglwyddo i Ddebyd Uniongyrchol gyn gynted â phosibl.
2.4	Nodi i waith y Panel Canlyniad Sgriwtini hwn fod yn sbardun i ail gychwyn trefn o gyfarfodydd rheolaidd rhwng swyddogion Eiddo a Chyllid (amcan: sianel gyfathrebu a llif amserol o wybodaeth). 'Roedd angen sicrhau parhad yn y cyfarfodydd hyn ar sail pob 4/6 wythnos dros y cyfnod nesaf.
2.5	Symud ymlaen i sicrhau cyswllt electroneg rhwng systemau Eiddo a Chyllid (Technology Forge a Civica) gyn gynted â phosibl.
2.6	Cyflwyno adroddiad ar ddyledion rhenti tenantiaethau mân-ddaliadau i'r Swyddog Adain 151 fel mater o flaenoriaeth.
2.7	Ystyried y priodoldeb o gyflwyno prosiect gwario i arbed gyda golwg ar ddatblygu trefniadau hunan-gyllidol ar gyfer taliadau gwasanaeth eiddo (" <i>service charges</i> ") tenantiaid.
2.8	Sicrhau llif gwybodaeth rheolaidd rhwng Cyllid ac Eiddo ar ddyledion rhenti er sicrhau gweithredu amserol gan yr Awdurdod i ad-ennill.
2.9	Cyflwyno trefn ffurfiol, rheolaidd o adrodd ar ddyledion i Aelodau Etholedig ee chwarterol.

3. Yr angen i sicrhau estyniad i'r Rhaglen Ddatblygu ar gyfer yr ystad Mân-ddaliadau ym merchnogaeth y Cyngor

RHIF	ARGYMHELLIAD
3.1	Yn sgîl y gwelliant sylweddol yng nghyflwr yr asedau, peidio ag adolygu'r elfen Mân-ddaliadau eto ar hyn gan ystyried y priodoldeb o ail ymweld â'r maes yn ystod Haf, 2016.
3.2	Gwahodd y Gwasanaeth Eiddo i gyflwyno cynllun datblygu Mân-ddaliadau am y cyfnod y tu hwnt i'r Rhaglen gyfredol – gyda'r amcan o alluogi'r portffolio asedau hwn i wireddu ei lawn botensial.
3.3	Gofyn i Gadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol argymhell y canlynol i'r Pwyllgor Gwaith yn ei gyfarfod ar 20 Gorffennaf, 2015 ¹⁶ : <ul style="list-style-type: none"> Sicrhau estyniad blwyddyn i'r Rhaglen Ddatblygu Mân-ddaliadau i alluogi'r rhaglen i wireddu'n gyflawn; Yr angen i gyflwyno cynllun datblygu tymor canol i'r portffolio Mân-ddaliadau (amcan: gwireddu llawn botensial y portffolio).

¹⁶ Eisoes wedi'i weithredu oherwydd amserlen cyflwyno'r eitem er ystyriaeth y Pwyllgor Gwaith (20/07/15)

4. Cydnabod cyfraniad elfennau asedau'r ffrwd gwaith Gweithio'n Gallach at waredu asedau

RHIF	ARGYMHELLIAD
4.1	Cadarnhau'r pwysigrwydd o sicrhau prisiant cyfredol ar gyfer asedau.
4.2	Yr angen i sicrhau bod yr holl wybodaeth i law (hy gwerthusiad opsiynau wedi'i gostio) wrth gyflwyno argymhellion i Aelodau i waredu unrhyw asedau.
4.3	Yr angen i gadw mewn côf y penderfyniadau posibl gan y Cyngor ar drawsnewid gwasanaethau dros y cyfnod nesaf er mwyn sicrhau penderfyniadau cydlynus ac osgoi colli cyfleoedd (osgoi gwneud penderfyniadau unigol heb ystyriaeth i'r darlun ehangach).
4.4	Cadarnhau'r angen i gyflymu'r broses o waredu ased pan fo'r penderfyniad wedi'i wneud nad oedd defnydd iddo bellach.
4.5	Nodi y byddai Parc Mownt yn rhan sylweddol o wireddu'r Prosiect Gweithio'n Gallach ac i raddau helaeth yn brawf o lwyddiant/ effeithiolrwydd y gwaith cyfan – gyda photential i greu incwm sylweddol i'r Awdurdod.

5. Yr angen am graffu cyn-penderfyniad ar y Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol drafft ar gyfer Tiroedd ac Adeiladau (cyn ystyriaeth gan y Pwyllgor Gwaith)

RHIF	ARGYMHELLIAD
5.1	Pwysleisio mewn modd fwy amlwg arwyddocâd neges y dyfyniad isod gan y <i>RICS</i> : <i>"It has been identified that a poor fit between service requirements and the property asset from which it is delivered is a risk to the Authority. If the asset does not support service delivery it will detract from the Council's services to its citizens."</i> <i>(Public Sector Asset Management Guide to Best Practice).</i>
5.2	Cryfhau ymhellach y Model Strategaeth Ased (tudalen 13 y Cynllun) er mwyn: <ul style="list-style-type: none"> • Sicrhau atebolrwydd – wrth i wasanaethau graffu ac herio'n barhaus yr angen i gadw llawer o'u hasedau (trwy'r Grŵp Corfforaethol ar gyfer Asedau); • Sicrhau clirdeb – parthed rôl a chyfraniad craffu i'r model (swyddogaethau craffu cyn-penderfyniad a galw mewn); • Amrediad y modelau ar gyfer pob ased – ychwanegu model cadw a chynnal yr ased yn ei ffurf gyfredol at yr amrediad opsiynau i'w hystyried.
5.3	Atodiad 2: Angen cryfhau'r berthynas rhwng y Grŵp Asedau Corfforaethol a'r 2 Fwrdd Trawsnewid arfaethedig (trwy'r trefniadau llywodraethu).
5.4	Gyrrwr Allweddol 2: Gwireddu Arbedion <ul style="list-style-type: none"> • Adolygu'r wybodaeth yn gynwysiedig yn fersiwn gyfredol y Cynllun er sicrhau cynnwys yr wybodaeth ddiweddaraf yn y fersiwn fyddai gerbron y Pwyllgor Gwaith (amcan: sicrhau Cynllun Rheoli Asedau mor gyfredol (<i>future proof</i>) â phosibl); • Angen pwysleisio'r amcan o facsimeiddio adnoddau yn sgîl gwerthiant asedau yn ogystal â lleihad yn nifer yr asedau ym merchnogaeth y

	<p>Cyngor;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ychwanegu gwasanaethau hamdden/treftadaeth/ieuenctid at y rhestr o wasanaethau fydd yn flaenoriaeth i'w trawsnewid (er sicrhau'r rhestr fwyaf gyfredol); • Arall eirio brawddeg olaf y datganiad – i bwysleisio fod yna asedau eraill o eiddo'r Cyngor gyda'r potensial i wireddu arbedion effeithiolrwydd ychwanegol (hy asedau a oedd o bosibl y tu allan i'r strategaeth arbedion effeithiolrwydd cyfredol).
5.5	<p><u>Gyrrwr Allweddol 3: Darparu Gwasanaethau i'r Dyfodol</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Angen hefyd ystyried yr egwyddor y gallai rhai asedau gynhyrchu incwm wrth eu cadw'n ogystal â thrwy waredu. Angen gofyn cwestiwn – a oedd yn gwneud synnwyr busnes i gadw neu waredu ased? • Pwysleisio'r angen i gwblhau gwerthusiad opsiynau pan yn ystyried yr egwyddor o ddatblygu unedau masnachol fel eu bod yn cynhyrchu incwm i'r Awdurdod; • Atgyfnerthu'r cyswllt i dechnoleg – fel galluogwr. Nodwyd hefyd yr angen am fuddsoddiad yn y maes hwnnw.
5.6	<p><u>Gyrrwr Allweddol 4: Lleihau Ymrwymadau Cynnal a Chadw</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Angen pwysleisio gwerth ariannol yr ôl-groniad cyfredol yng nghostau cynnal a chadw stoc asedau'r Cyngor (£18m ar hyn o bryd); • Ystyried y priodoldeb o ddatblygu elfen ychwanegol i'r Cynllun Rheoli Asedau (ysgolion) – anogaeth ar gyrrff llywodraethol a chymdeithasau athrawon/rhieni ysgolion/cymunedau i gymryd cyfrifoldeb am gostau a threfniadau gwaith cynnal a chadw ysgolion a hynny oddi mewn i drothwyon clir.

Nid oedd unrhyw argymhellion gan y Panel Canlyniad Sgrwtini ar Gasgliad 6: Archwiliad o restr eiddo/asedau'r Awdurdod i graffu gweithrediad y Polisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau.

6.Mater Cyffredinol

RHIF	ARGYMHELLIAD
6.1	Penderfynu pa baneli canlyniad sgrwtini oedd angen bod yn rhai tasg a gorffen a pha baneli yn rhai parhaol. Dylid ystyried y priodoldeb o gadarnhau statws y Panel Gwaredu Asedau fel un parhaol.

6. PAPURAU CEFNDIR/LLYFRYDDIAETH

- 6.1 Dogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau'r Cyngor [Mawrth, 2012]
- 6.2 Rhestr eiddo/asedau cyfredol yr Awdurdod [Fersiwn Awst, 2015]
- 6.3 Achos Busnes Llawn: Gweithio'n Gallach (darnau perthnasol i waredu asedau) [Fersiwn 3.4, 29 Medi, 2014]
- 6.4 Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol drafft y Cyngor (Tiroedd ac Adeiladau) 2015/2020 [Fersiwn 7, Chwefror, 2015]
- 6.5 Polisi Gosod am Rent is na Gwerth y Farchnad [Cyngor Gwynedd]
- 6.6 Polisi Gwaredu Eiddo [Cyngor Gwynedd]
- 6.7 Strategaeth a Pholisi Caffael Eiddo [Cyngor Gwynedd]
- 6.8 Polisi Gwaredu a Phrynu Asedau / Strategaeth a Chynllun Gwireddu [Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy, 2012]
- 6.9 Cyfarwyddiadau Polisi: Trosglwyddo Asedau (cymunedol) [Cyngor Sir y Fflint]
- 6.10 Polisi Trosglwyddo Asedau [Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam]
- 6.11 Cofnodion cyfarfodydd y Panel Canlyniad Sgriwtini:
  - Cyfarfod 1 – 01/07/15
  - Cyfarfod 2 – 08/07/15
  - Cyfarfod 3 – 28/07/15
  - Cyfarfod 4 – 01/09/15
  - Cyfarfod 5 – 10/09/15
  - Cyfarfod 6 – 29/09/15
  - Cyfarfod 7 – 08/10/15
  - Cyfarfod 8 – 03/11/15
  - Cyfarfod 9 – 11/11/15

Fersiwn 6
Dyddiedig: 11/11/15

CYLCH GORCHWYL PANEL CANLYNIAD SGRIWTINI: GWAREDU ASEDAU

Mae'r ddogfen Cylch Gorchwyl hon (CG) yn gosod allan y trefniadau gweithio a ffiniau gwaith y Panel Canlyniad Sgriwtini: Gwaredu Asedau, sydd newydd ei sefydlu.

1. CEFNDIR/CYD-DESTUN

1.1 Gwelwyd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol yn ei gyfarfod a gynhaliwyd ar 01/09/14 yn ystyried adroddiad gan y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a'r Swyddog 151 Dros Dro ar fonitro'r gyllideb: cyllideb referniw Chwarter 1: 2014/15. Yn ystod y drafodaeth, bu i'r Pwyllgor Sgriwtini benderfynu fel a ganlyn:

- Bod Panel Canlyniad Sgriwtini'n cael ei sefydlu i edrych ar yr agwedd tuag at gael gwared o'r portffolio mân-ddaliadau ac asedau eraill;
- Aelodaeth y Panel i gynnwys - Cyng R Meirion Jones, Jim Evans, Llinos Medi Huws¹, Lewis Davies a Raymond Jones.

2. RÔL, PWRPAS A SGÔP

Bydd rôl y Panel Canlyniad Sgriwtini'n cynnwys edrych mewn mwy o fanylder ar:

- Drefniadau cyfredol yr Awdurdod o gael gwared ag asedau;
- Adolygu Rhaglen Ddatblygu 5 mlynedd Mân-ddaliadau'r Cyngor (o Haf, 2016 ymlaen);
- Achos Busnes Gweithio'n Gallach: darnau perthnasol i waredu asedau;
- Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol ar gyfer Tir ac Adeiladau.

Gwneir hyn trwy edrych mewn mwy o fanylder ar:

- i. Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau cyfredol y Cyngor er mwyn sicrhau bod y Polisi'n:
  - Galluogi'r Awdurdod i waredu eiddo'n effeithiol ac effeithlon;
  - Cael ei weithredu.
- ii. Restr eiddo/asedau'r Awdurdod i graffu gweithrediad y Polisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau;
- iii. Gyfraniad y Prosiect Gweithio'n Gallach i waredu asedau gan roi ystyriaeth benodol i'r gyrrwyr allweddol canlynol ar gyfer gweithredu Gweithio'n Gallach;
  - Cau adeiladau;
  - Llety gyda chyfyngiadau arnynt.
- iv. Gynllun Rheoli Asedau Corfforaethol y Cyngor (Tiroedd ac Adeiladau) er sicrhau craffu cyn-penderfyniad a hynny cyn ystyriaeth gan y Pwyllgor Gwaith.

CANLYNIADAU A DDYMNIR:

- Polisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau diwygiedig i'r Cyngor;
- Sicrhau trefn o adrodd rheolaidd gan y Swyddogaeth Gyllid ar ddyledion rhenti;
- Argymell y Cyngor i ymestyn y rhaglen ddatblygu Mân-ddaliadau am flwyddyn ychwanegol (terfynu Mawrth, 2017);
- Craffu cyn-penderfyniad ar y Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol drafft ar gyfer Tiroedd ac Adeiladau (cyn ystyriaeth gan y Pwyllgor Gwaith).

¹ Wedi cymryd lle'r Cyng Peter Rogers.

3. AELODAETH

Bydd aelodaeth graidd² y Panel yn cynnwys:

3.1 Aelodaeth – Aelodau Etholedig:

- Cynghorydd R Meirion Jones;
- Cynghorydd Llinos Medi Huws;
- Cynghorydd Jim Evans;
- Cynghorydd Raymond Jones.

3.2 Aelodaeth – Swyddogion:

- Dewi Williams, Pennaeth Gwasanaeth (Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo);
- T Dylan Edwards, Prif Swyddog Prisio;
- Anwen Davies, Rheolwr Sgrwtini Dros Dro.

Mae'n debygol y bydd gwaith y Panel yn golygu y bydd angen i Aelodau Etholedig eraill (ee o'r Pwyllgor Gwaith) a/neu Swyddogion o feysydd Gwasanaeth eraill fynychu'r Panel.

4. CADEIRIO

Yn ei gyfarfod cyntaf, bydd y Panel yn ethol Aelod i gadeirio.

5. AMLDER CYFARFODYDD A CHWORWM

- 5.1 **Amllder Cyfarfodydd** – Sefydlwyd y Panel Canlyniad Sgrwtini i gwblhau darn penodol o waith ar ran y rhiant bwyllgor, y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol (cyfeirir at baragraff 2, uchod). I'r perwyl hwnnw, rhagwelir y bydd angen trefnu cyfres **o 9 cyfarfod**³ dros **y 6 mis** nesaf, i'w cynnal yn fisol;
- 5.2 **Cworwm** – ni fydd hyn yn berthynasol i'r Paneli Sgrwtini a sefydlwyd gan yr Awdurdod Lleol.

6. COFNODION CYFARFODYDD A THREFNIADAU ADRODD

- 6.1 Bydd yr Uned Sgrwtini'n coladu a dosbarthu papurau wrth baratoi ar gyfer pob cyfarfod a bydd yn darparu cofnod o gyfarfodydd y Panel;
- 6.2 Bydd yr Uned Sgrwtini'n paratoi adroddiad drafft o waith y Panel – er cymeradwyaeth gan Aelodau Etholedig a Swyddogion yr Awdurdod Lleol.

7. AMSERLEN

Bydd ffiniau amser i waith y Panel Sgrwtini ac anelir at baratoi ei adroddiad terfynol ym mis Tachwedd, 2015.

Anwen Davies
Rheolwr Sgrwtini Dros Dro
Gorffennaf, 2015

TOR_outcomepaneldebt2015cymv4
(diwyg. 29/07/15)

---

² Yn sgîl trafodaeth gyda Chadeirydd y Panel, penderfynwyd na fyddai'r C yng Lewis Davies yn cyfrannu at waith y Panel Canlyniad Sgrwtini hwn.

³ I'w adolygu'n barhaus trwy gydol yr adolygiad.

**ATODLEN CYFARFODYDD: PANEL CANLYNIAD SGRIWTINI [GWAREDU ASEDAU] /
SCHEDULE OF MEETINGS: SCRUTINY OUTCOME PANEL [DISPOSAL OF ASSETS]**

CYFARFOD / MEETING	DYDDIAD / DATE	LLEOLIAD / VENUE	RHAGLEN / AGENDA
1	01/07/15 [10.00 – 12.00yp/pm]	Ystafell Gyfarfod Eiddo / <i>Property Conference Room</i>	CG, Cynllun Prosiect a gosod y cyd-destun / <i>TOR, Project Plan & setting the scene.</i>
2	08/07/15 [12.30 – 2.00yp/pm]	Ystafell Gyfarfod Cynllunio / <i>Planning Meeting Room</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ystyriaeth bellach o'r CG, Cynllun Prosiect a chytundeb ar gwestiynau/llinellau i'w dilyn/cyfeiriad yr Adolygiad Sgriwtini / <i>Further consideration of TOR, Project Plan and agreements around lines of enquiry/questions to pursue/direction of Scrutiny Review.</i>
3	28/07/15 [10.00 – 12.00yp/pm]	Ystafell Gynhadledd Eiddo/ <i>Property Conference Room</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ystyriaeth fanwl o Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau'r Cyngor / <i>Detailed consideration of the Council's Asset Management Policy & Procedures;</i> • Cytuno'r ffordd ymlaen parthed mewnbyn allanol, arbenigol / <i>Agree way forward regarding external, expert advice;</i> • Ystyriaeth bellach o'r CG a'r Cynllun Prosiect / <i>Further consideration of TOR & Project Plan.</i>
4	01/09/15 [10.30yb/am – 12.30yp/pm]	Ystafell Gynhadledd Eiddo/ <i>Property Conference Room</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ymchwilio rhestr y Cyngor o eiddo/asedau i'w gwaredu / <i>Examination of the Council's list of properties/ assets</i>

			<p><i>to be disposed;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cyd-ystyriaeth o sylwadau'r Panel ar Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau'r Cyngor gyda'r Pennaeth Gwasanaeth/ Prif Swyddog Priso / <i>Joint consideration of Panel's observations on the Asset Management Policy & Procedures with the HOS/Principal Valuation Officer.</i>
5	10/09/15 [11.30yb/am – 1.30yp/pm]	Ystafell Bwyllgor 1 / <i>Committee Room 1</i>	Cyfraniad y Prosiect Gweithio'n Gallach i waredu asedau / <i>Contribution made by the Smarter Working Project to the disposal of assets.</i>
6	29/09/15 [10.00yb/am – 12.30yp/pm]	Ystafell / <i>Room 1003</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Cyd-drafodaeth gyda swyddogion Eiddo a Chyllid ar faterion rheoli dyledion rhenti / <i>Joint discussion with Property & Finance officers on rent arrear issues;</i> • Crynhoi darganfyddiadau'r Panel parthed ei ymchwiliad o'r ddogfen Bolisi a Gweithdrefnau Rheoli Asedau a'r Prosiect Gweithio'n Gallach/ <i>Summarise Panel findings in relation to its examination of the Asset Management Policy & Procedures and Smarter Working Project.</i>
7	08/10/15 [11.30yb/am – 1.30yp/pm]	Ystafell / <i>Room 1003</i>	Craffu cyn-penderfyniad ar y Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol ar gyfer Tiroedd ac Adeiladau (cyn ystyriaeth gan y Pwyllgor Gwaith) / <i>Pre-decision scrutiny of the Corporate Asset Management Plan for Land & Buildings (prior to consideration by the Executive).</i>
8	03/11/15 [9.00 – 10.30yb/am]	Ystafell / <i>Room 1003</i>	Adroddiad drafft y Panel, tynnu casgliadau a chytuno ar argymhellion / <i>Draft Panel Report,</i>

			<i>draw conclusions and agree recommendations.</i>
9	11/11/15 [9.00 – 10.00yb/am]	Ystafell Bwyllgor 1 / <i>Committee</i> <i>Room 1</i>	Cytuno Adroddiad Terfynol y Panel Canlyniad Sgriwtini / <i>Sign-off Final Panel Report.</i>